

Психологічна підтримка в екстремальних ситуаціях

Рекомендаційний список

Воєнні події, які з 2014 року розгорнулися в Україні, накладають значний відбиток на життя і психічний стан українців, особливо тих, хто знаходився в зоні бойових дій або виїхав з окупованих територій.

Українським психологам і психотерапевтам випало нелегке випробування, вони раптово зіткнулись з низкою проблем: відсутністю практичних навичок психологічної допомоги у надзвичайних ситуаціях, масштабністю проблеми психологічної підтримки постраждалих. У ході практичної діяльності на Майдані, у місцях розселення вимушених переселенців, у зоні АТО, у шпиталях стало зрозумілим, що в Україні утворилася особлива ментальна, соціальна, культурна та психологічна специфіка, яку необхідно вирізняти та враховувати. Саме за таких умов психологам-практикам та психотерапевтам важливо реагувати швидко, професійно та узгоджено. В зв'язку з цим, зросла необхідність підготовки фахівців, здатних надавати екстрену психологічну допомогу постраждалим в екстремальних ситуаціях.

Літератури, присвяченій цій темі недостатньо у фонді нашої бібліотеки, тому рекомендаційний список доповнено матеріалами, які представлені в онлайн-доступі.

1. **Екстремальна психологія** [Електронний ресурс] : підручник / за заг. ред. проф. О. В. Тімченка. – Київ : Август Трейд, 2007. - 502 с. – Офіційний сайт науково-дослідної лабораторії екстремальної та кризової психології. – Режим доступу: <http://extrpsy.nuczu.edu.ua/sites/all/books/extrpsy.pdf>

2. **Іванцова Г. В.** Пов'язані зі стресом невротичні розлади у військовослужбовців, які отримали механічну травму (клініка, принципи профілактики) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мед. наук : спец. 14.01.16 «Психіатрія» / Г. В. Іванцова ; Укр. НДІ соц. і судової психіатрії та наркології. - Київ, 2008. - 20 с. - Бібліогр.: с.16-17.

3. **Компанець В. С.** Поведінка людей у надзвичайних ситуаціях і медична допомога при психоемоційних розладах : метод. розроб. / В. С. Компанець, Н. Д. Корольова ; Вінниц. ДМУ ім. М. І. Пирогова, каф. екстремальної і військової медицини, Вінниц. мед. коледж ім. Д. К. Заболотного. - Вінниця, 1997. – 27 с.

4. **Кризова психологія** [Електронний ресурс] : навч. посібник / за заг. ред. проф. О. В. Тімченка. – Харків : НУЦЗУ, 2010. - 401 с. – Офіційний сайт науково-дослідної лабораторії екстремальної та кризової психології. – Режим доступу : <http://extrpsy.nuczu.edu.ua/sites/all/books/kryzova.pdf>

5. **Медична** допомога потерпілим в умовах війни (схід України) та терористичних актах. Волонтерський рух : матеріали XIII наук.-практ. конф., (Вінниця, 2-3 квіт. 2015 р.) / ред.: М. В. Матвійчук, В. С. Тарасюк. - Вінниця, 2015. – 158 с.

6. **Основи** психологічного забезпечення діяльності МНС [Електронний ресурс] : підручник / за заг. ред. В. П. Садкового. – Харків : УЦЗУ, 2009. - 244 с. – Офіційний сайт науково-дослідної лабораторії екстремальної та кризової психології. – Режим доступу: <http://extrpsy.nuczu.edu.ua/sites/all/books/zabezpech.pdf>

7. **Психологічна** допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій [Електронний ресурс] : метод. посіб. / за заг. ред. З. Г. Кісарчук ; НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – Київ, 2015. – 206 с. – Режим доступу: <http://inpsy.naps.gov.ua/userfiles/files>

8. Zlotnikov Andrey. Психологічна допомога в екстремальних ситуаціях. - Блог Андрія Злотнікова - психолога, психотерапевта. - Режим доступу : <http://www.uamodna.com/articles/psychologichna-dopomoga-v-ekstremaljnih-sytuacijah/>
9. **Аспекти** адаптаційного процесу у військовослужбовців українського миротворчого контингенту / В. І. Варус [та ін.] // Довкілля та здоров'я. - 2007. - № 3. - С. 66-70.
10. **Боевая** психическая травма : от расстройства адаптации к посттравматическому стрессовому расстройству / И. В. Доровских [и др.] // Психиатрия и психофармакотерапия. - 2006. - Т. 8, № 1. - С. 51-54.
11. **Возможности** телемедицины для решения задач психопрофилактической работы среди военнослужащих командных пунктов ВВС / Г. П. Костюк, Е. В. Жовнерчук, И. В. Еремицкий // Военно-медицинский журнал. - 2009. - № 12. - С. 33-35.
12. **Дистресс** вооруженного конфликта: психопатология и лечение / И. И. Кутько, О. А. Панченко, Г. С. Рачкаускас, А. Н. Линев // Новости медицины и фармации. - 2014. - № 16. - С. 16-20.
13. **Евдокимов В. И.** О психопрофилактике психогенно-обусловленных расстройств у авиационных специалистов / В. И. Евдокимов // Военно-медицинский журнал. - 2007. - № 7. - С. 62-65.
14. **Загуровский В. М.** Реакция на тяжёлый стресс и нарушения адаптации в медицине катастроф / В. М. Загуровский // Медицина неотложных состояний. - 2011. - № 6. - С. 98-100.
15. **Іващенко С. М.** Методика визначення психологічної сумісності військових спеціалістів при формуванні малих функціональних груп / С. М. Іващенко // Лікарська справа. - 2008. - № 7/8. - С. 87-90.

16. **Кальниш В. В.** Особливості впливу нервово-емоційного навантаження різної інтенсивності на надійність діяльності військовослужбовців / В. В. Кальниш, А. В. Швець, Ю. П. Романенко // Укр. медичний часопис. - 2009. - № 1. - С. 88-92.
17. **Колов С. А.** Взаимосвязь клинических симптомов в структуре психической патологии у участников боевых действий / С. А. Колов // Журнал неврологии и психиатрии им. С. С. Корсакова. - 2010. - Т. 110, № 6. - С. 20-23.
18. **Коррекция** тревожных и психосоматических расстройств в условиях поликлиники у бывших участников боевых действий / А. П. Попов, А. А. Покусаев, А. Г. Сидорова // Военно-медицинский журнал. - 2012. - № 5. - С. 28-33.
19. **Литвинцев С. В.** О становлении системы психиатрической помощи военнослужащим в условиях боевых действий / С. В. Литвинцев, В. К. Шамрей, А. В. Рустанович // Военно-медицинский журнал. - 2002. - Т. 323, № 2. - С. 9-17.
20. **Максименко С.** Психологічна допомога має бути сильнішою навіть за медицину : [бесіда з проф., акад. НАПН України С. Максименком] / Сергій Максименко ; розмову вела Т. Приходько // Ваше здоров'я. - 2014. - 3 жовт. (№ 40/41). - С. 12-13.
21. **Малашенко О. И.** Неврологические изменения у военнослужащих с посттравматическими стрессовыми расстройствами / О. И. Малашенко, В. Б. Ласков, А. В. Погосов // Журнал неврологии и психиатрии им. С. С. Корсакова. - 2009. - Т. 109, № 5. - С. 57-59.
22. **Маруняк С. В.** Особенности психолого-психофизиологического статуса летчиков, летающих на истребителях наземного и палубного базирования / С. В. Маруняк, И. Г. Мосягин, И. М. Бойко // Военно-медицинский журнал. - 2009. - № 12. - С. 36-40.

23. **Марута Н.** Посттравматичний стресовий розлад: сучасні можливості діагностики та терапії / Н. Марута // Ваше здоров'я. - 2015. - 17 квіт. (№ 15/16). - С. 20-21.
24. **Мегедь В. П.** Концепция создания системы этапной медицинской реабилитации пограничников в контексте оптимизации медицинского обеспечения погранвойск / В. П. Мегедь // Медицинская реабилитация, курортология, физиотерапия. - 2012. - № 3. - С. 63-65.
25. **Мережкин А. М.** Диагностика снижения резервов психической адаптации у летного состава и психокоррекция связанных с ней преневротических нарушений / А. М. Мережкин, О. П. Жёлтый, А. Р. Караник // Военно-медицинский журнал. - 2011. - № 10. - С. 50-54.
26. **Мозговий В.** Війна очима психолога : [бесіда з психологом 8-го Чернігівського навч. центру Держ. спец. служби транспорту В. Мозговим] / В. Мозговий ; [бесіду вела] О. Березкіна // Ваше здоров'я. - 2016. - 19 лют. (№ 7/8). - С. 20–21.
27. **Озерянський А. А.** Вплив умов миротворчої діяльності на психофізіологічний стан військовослужбовців збройних сил України / А. А. Озерянський, Г. М. Мартинюк, А. М. Губенко // Довкілля та здоров'я. - 2007. - № 3. - С. 71-74.
28. **Перспективы** использования информационных технологий в военной психиатрии / К. Э. Кувшинов [и др.] // Военно-медицинский журнал. - 2015. - Т. 336, № 3. - С. 4-14.
29. **Погодина Т. Г.** Неврологические и психические расстройства у участников боевых действий / Т. Г. Погодина, В. Д. Трошин // Журнал неврологии и психиатрии им. С. С. Корсакова. - 2004. - Т. 104, № 12. - С. 18-22.
30. **Пономаренко В. А.** Психология личности и воздействие боевого стресса / В. А. Пономаренко // Военно-медицинский журнал. - 2004. - Т. 325, № 10. - С. 60-63.

31. **Прогнозирование** отдаленных последствий боевой психической травмы с использованием логико-статистических методов / А. С. Заковряшин, И. В. Доровских, С. Е. Заковряшина // Журнал неврологии и психиатрии им. С. С. Корсакова. - 2006. - Т. 106, № 3. - С. 31-38.
32. **Психотравма** та спричинені нею розлади: прояви, наслідки й сучасні підходи до терапії // НейроNews. - 2012. - № 1. - С. 44-51.
33. **Резник А. М.** Психический стресс у участников боевых действий и его субъективное переживание / А. М. Резник // Военно-медицинский журнал. - 2008. - № 4. - С. 44-46.
34. **Рыбников О. Н.** Принципы медико-психологической реабилитации военнослужащих, участвующих в боевых действиях / О. Н. Рыбников, И. К. Московкин, Л. В. Смекалкина // Рос. медицинский журнал. - 2002. - № 6. - С. 31-34.
35. **Тимофеев Д. А.** Влияние социально-психологических факторов профессиональной деятельности офицеров медицинской службы на оценку условий военной службы / Д. А. Тимофеев // Социология медицины. - 2006. - № 1. - С. 34-38.
36. **Тимофеев Д. А.** Особенности формирования функционального состояния организма у военнослужащих с разным уровнем нервно-психической устойчивости в условиях деятельности, связанной с высоким нервно-психическим напряжением / Д. А. Тимофеев, Д. В. Калугина, В. В. Пахомов // Военно-медицинский журнал. - 2007. - № 6. - С. 76-77.
37. **Тімченко О. В.** Основні проблеми організації надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах надзвичайної ситуації [Електронний ресурс] / О. В. Тімченко, Н. В. Оніщенко // Проблеми екстремальної та кризової психології : зб. наук. праць. Вип.10. – Харків : НУЦЗУ, 2011. - С. 63-70. - Режим доступу : <http://extrpsy.nuczu.edu.ua/statya12>

38. **Хубутя Б. Н.** Социально-гигиенические особенности контингента больных и инвалидов-участников локальных военных действий и оценка социально-экономических условий их жизни / Б. Н. Хубутя, Л. Н. Чикина // Медико-социальная экспертиза и реабилитация. - 2009. - № 1. - С. 42-43.
39. **Царенко Л.** Психологи рятують бійців у зоні АТО / Л. Царенко // Ваше здоров'я. - 2014. - 3 жовт. (№ 40/41). - С. 13.
40. **Цихоня В.** Пам'ятка про посттравматичний стресовий розлад / В. Цихоня // Мистецтво лікування. - 2014. - № 7/8. - С. 64-65.
41. **Шабунин А. В.** Роль В. М. Бехтерева в становлении отечественной военной психиатрии / А. В. Шабунин // Журнал неврологии и психиатрии им. С. С. Корсакова. - 1998. - Т. 98, № 11. - С. 44-45.
42. **Шерман М. А.** Посткоммоционный синдром и психогенные расстройства у ветеранов боевых действий / М. А. Шерман, А. А. Шутов // Неврологический журнал. - 2003. - Т. 8, № 5. - С. 27-32.
43. **Якушкин Н. В.** Травматический стресс и личностные особенности участников боевых действий / Н. В. Якушкин // Военно-медицинский журнал. - 2009. - № 10. - С. 14-19.

Упорядник: Заяць А.В., бібліотекар II категорії